

Dosarul nr.2r-115/19

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (A. Donos)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Garbuz, A. Ciobanu, Iu. Grosu)

ÎNCHEIERE

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală
„Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” împotriva lui Denis Ciornîi, Semion Ciornîi,
Valentina Ciornîi cu privire la încasarea datoriei,
împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care cererea
de apel a fost restituită,

c o n s t a t ă:

La data de 20 iulie 2018, ÎM „Gospodăria Locativ Comunală Bălți” a depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Denis Ciornîi, Semion Ciornîi, Valentina Ciornîi cu
privire la încasarea datoriei.

Prin încheierea din 07 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central a fost
admisă acțiunea depusă de ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” și a fost încasată de
la Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi, în mod solidar, în beneficiul ÎM
„Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” datoria pentru deservirea tehnică a blocului în sumă
de 3872,08 lei și cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în sumă de 270 de lei.

La data de 12 decembrie 2018 Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi au
declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea
hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 26 decembrie 2018 a fost restituit apelul declarat de Denis
Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2018 a
Judecătoriei Bălți, sediul Central, ca fiind depus în afara termenului legal.

La data de 14 ianuarie 2019 Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi au
declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 26 decembrie 2018, solicitând
admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare în
instanța de apel.

În motivarea recursului au invocat că încheierea contestată este emisă de instanța de apel cu încălcarea dreptului de acces la justiție, deoarece cauza a fost examinată în absența lor.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 436 Cod de procedură civilă, recursul se depune de persoanele menționate în art. 430 CPC, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 437 CPC.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1), lit. (b¹) Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin.(1).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că prin încheierea din 26 decembrie 2018 a fost restituit apelul declarat de Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi împotriva hotărârii Judecătorei Bălți, sediul Central din 07 noiembrie 2018, ca fiind depus în afara termenului legal.

Colegiul menționează că la 14 ianuarie 2019, recurenții Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi au declarat recurs împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care este redactat într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acestuia în limba de stat.

Instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În contextul celor indicate, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ reiterează că, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă, art. 16 din Codul de procedură penală și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în baza Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă

ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba moldovenească. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți este redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului și nu este însoțită de traducere, în conformitate cu prevederile art. 426¹ alin. (1), lit. (b¹) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi, deoarece nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 270, art. 426¹ alin. (1), lit. (b¹), Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de Denis Ciornîi, Semion Ciornîi și Valentina Ciornîi împotriva încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” împotriva lui Denis Ciornîi, Semion Ciornîi, Valentina Ciornîi cu privire la încasarea datoriei.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru